

Werk

Titel: Speculum Jesuiticum, hoc est, Demonstratio Esauitic[a]e profanitatis, Pelagianae ...

Untertitel: 1. Ethnicos fuisse naturaliter Christianos. 2. Fundum articulorum fidei esse rati...

Autor: Zephyrius, Ernestus

Verlag: Schurerus; Gorman

Ort: Witebergae; Witebergae

Jahr: 1607

Kollektion: VD17-nova

Gattung: Ordensliteratur:Jesuiten

Werk Id: PPN668481412

PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PID=PPN668481412|LOG_0027

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=668481412>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

I E S V I T I C V M . 207

perit u , pariet ipsis resurrectionis articu-
lum , pariet veram hanc querelam , My-
sterium resurrectionis à Iesuitis eo-
rumque similibus non creditur : Si e-
nim ratione capitur , non creditur ,
imò parum refert sive credatur , sive
non.

*Face*ssant igitur impiæ ineptiæ Syl-
logisticæ Esauiticæ , in articulo resurrec-
tionis , creditu difficillimo .

E X E R C I T A T I O III.

avridwæg offerens Gryzero pro
Honorario Polycar-
piano , &c.

S E C T I O I .

Reponens Suitæ Gretzero
Suem , proilla calumnia ,
qua B. Lutherum procla-
mat Scurram , porcum
bipedem .

V 2 The-

THesaurum in lingua habet Gretze
rus, qui hominibus ejus farina est
familiaris, bene videlicet maledicere, &
sic propriam indolem ostendere. Indi-
gnis modis invehitur Suita in B. Lu-
therum, eumq; calumniarum, convitio-
rum excrementis commaculare cona-
tur.

In Paneg. Misen. vocat Electum
Dei Organon porcum bipedem, scur-
ram. Hec convitia, quando primum
legi, nulla responsione digna judicavi;
sed potius risu & contemptu, praesertim
cum sciverim versus Mantuani de
Pontificijs dudum scriptos: Sanctus
ager Scirris, venerabilis ara cinædis
Servit &c. Verum, quando Honorar.
Poly. perlustravi, inveni quoddam in-
citamentum ad responsionem, auctioñæ
loco Gryzero offerendam.

Apologiam texit suis nūgis & ca-
lumnijs Gretzer. p. 524. Honor. Pol.
hanc vitio nobis vertit prædicans, quod
ad convicia Hasemulleriana & ad Po-
lycarpicam mendacia & maledicta non si-
lui-

luimus. Ad quod nihil aliud respon-
deo, quam illud Salomonis, Eccl. 3. Tem-
pustacendi & tempus loquendi : Ibi-
dem adducit exemplum Iobi, dictum
Ambrosij &c. multa garrit : Et tandem
ait : aliquando tacendum : sed num
perpetim tacendum ? Minime. Li-
ceat mihi idem quod Suita licuit : li-
ceat mihi non profundendis mendacijs,
& fundandis falsis, sed veritati conser-
taneis, paucula respondere & sic auctio-
ne reciproca cum liberalitate & gratia = Ofiand. 109.
tudine Gretzero exhibere.

16. Anno 1523

natus est Ha-

Pro porco igitur, quem tu $\gamma\epsilon\zeta\omega\upsilon$ le Saxo. por-
Suita, Luthero obtrudis, ego tibi Suenus ^{cus, qui sacer-}
repono Mahumeticam, video enim te ^{dote Ponti-}
Suitam vocabulo porci mirum in mo- ^{ficij Suitici}
dum gaudere, illud in ore semper habe- ^{caput habuit,}
re simò rem ipsam (ex abundantia oris ^{Typus Gry-}
cordis Thesaurum metior) in cordis tui ^{zeri.}
Suitica medulla.

Speculum mortus Esauitici, Alcora- ^{Lub. Tom.}
nus Mahometi, tale habet: Narrat, Su- ^{s. Ien. in re-}
em ex Elephanti stercore, murem ex sui- ^{fut. Alcoran}
lo excremento natum, catum ex fronte ^{p. 25.}

U 3 Leo-

Leonis : Explicat autem ita : Cum Noah unā cum suis liberis & reliquis animalibus in arca esset , & loca seceriora , naturae necessitati destinata , adiret , structura tota minabatur ruinam , præsertim præsente Elephanto . Meuebat autem sibi Noah , & faciem Domini quærebat ; Hic respondebat ei : Acede & adora ante meatus excrementos Elephanti : Faciebat Noah , & ecce cū excrementis profluebat magno pore .

Ex hac fabula causam arcessit Mahomet , cur Iudai , carne suilla non veſcantur : Suspicietur hinc quilibet facile , quare Sicut & certis diebus abesu carnium abstineant . Revera enim Esauit & hic in Alcorano habens sui ordinis picturam , quemadmodum Rabbini Iudeorū in Schemamphoras , omnium oculis publicè exposito . Elianus curavit super liminari imponi suem in Iudeorum ignominiam , & notam perpetui exilij , & futuræ à nova urbe perpetua absentia : Vngari , Venetiani hodie similī modo ponere possent suem Sicutis , notā perpetua exclusionis . Cone

Conferat, qui volet, singula mem-
bra Mahometicae inventionis, & vide-
bit mirum meramq; Harmoniam.

Papa cum suis excrementis in regno
suost anquam arca, jam jam diluvio ab-
sorbenda, erat, quia subinde οὐσαλα
(sic enim Coloss. 3, vocat Paulus Ponti-
ficiarum propriam & fictitiam justitiā)
augebantur: Metuit Papa mersionē,
præsertim quia Elephantes in arca Pon-
tifica (id est, Monachi præpingues, ob-
esi, indocti, Tezelius & alia impruden-
tiae & inscitiae monstra graviora) repe-
riebantur: Adoravit igitur Pontifex
admonitus à suo Spiritu, ad meatus pu-
tridos posticos Ignatij Lojole: Exierunt
igitur ingenti copia Suitarum exremē-
ta, i.e. Iesuitæ οὐσαλα Papaliam volu-
tantes. Cape tibi Gryzere hanc strenam,
nomini tuo apprimè convenientem:
Gryzerus enim dicitur διὸ Σεβίζειν,
quod est suum more grunnire.

Tu scurra Papalis, nomē Rev. viri Dn.
D. Polycar. Lyseri per insignē contume-
lia derorsissia ad germanicū fædianimalis

nomen, & quidem preter verum & ea
quum hoc ipsum fecisti: Non igitur a-
grè feras, te tui nominis non germani-
cum, sed sublimius, videlicet Græcum
omen audire.

SECTIO III.

Offerēns alterum Hono-
rarium Gretzero pro Honor.
Polycarpiano.

Honorarium, ex mendacijs, calu-
mniis, convitiis, scommatibus com-
positum, transmisit noster χριστος Suia
Reveren. ac clariss. viro Dn. D. Poly-
carpo Lysero, quemadmodum ipse vides
& legis lector benevole. Sane in eo
datur circulus & idem numerus vocum
& mendaciorum, idem ambitus verbo-
rum & nugarum, quibus homo in hono-
rabilis ignobilis futilis (Esaia 3. v. 5.
Ein loser Mann wider den Ehrlichen)
insurgit contra virum gravem, vultu
honorabilem, adeò ut quadrent in Gry-
zeli excrementa, verba Psal. 119. v. 69.
In-

Integra volumina mendaciorum
commiscuntur.

Non opus esse puto chartæ jacturam
fieri nova scriptione istarum nugarum,
quibus conatus est Suita deformare o-
ptimum virum : Magis necessarium
puto de artidōwē, & gratitudine cogi-
tare, ne conqueratur Suita, se vacuum
& inanem esse dimissum : Suum enim
venter caret auribus. Cogitanti au-
tem mihi de munusculo, occurrit forte
pictura asini Pontificij, à Melanchthonē
explicata & Pontificijs artificiose ap-
plicata; vide lector benebole Tom. 2. Je-
nensem B. Lutheri p. 267. & singularū
partium explicationem Gretzero appli-
ca, videbis caput asininum, os Draconis
posteriorius, evomens calumniarum excre-
menta, (Esa. 9. v. 15. falsi doctores vo-
cantur caudæ) & reliqua membra, ap-
primè convenire.

Sane meo patricinio insigne Dei &
Ecclesia organon, D. Polycarpus non e-
get; Ipse vespertilionum, lesuitarum o-
culos suis virtutibus perstringere po-

V 5 test:

test: Sufficiat mihi tantum Suite Gretzeri Honorarij loco aliquid reposuisse: satis mihi sit, de adiuvia ejus, (quia ille blasphemè Spiritus sancti adiuvium confringere audet) sic conclamare: Non potest, non potest Gretzerus per scripturam respondere: Non potest, non potest igitur non maledicare, furere, grunnire, rudere, $\chi\epsilon\upsilon\zeta\delta$, latrare insanire. Non potest, non potest non ex ore Draconis excrementa mendaciorum, calumniarum, evomere. Euseb. lib. 4. cap. 14. scribit: Universa multitudo quæsivit cum admiratione, utrum tantum esset discriminis inter infideles & electos, è quorum numero esset Polycarpus vir nostris temporibus præstantissimus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Quæret similiter, Gretzere, universa multitudo Ecclesiæ tantum discriminem sit inter infidelem, Gretzerum, Spiritus sancti omnipotentiam negantem, & D. Polycarpum Lyserum nostro seculo Theologum excellentissimum. Responsum accipiet:

Infi-

*Infinitum: tanquam inter fidelem &
infidelem, blasphemum & non blasphemum,
θεόλογον καὶ ἀθεόλογον, ἀθεον,
Sicut am, suem, & hominem.*

SECTIO III.

Offerens Honorariū Gre-
tzero pro scelere , quo Reverend.
& Clariss. viris Dn. D. Polycarpo, nec
non D. Mylio seditionis
crimen falso in-
tentat.

Mithomer, in sua conscientia convi-
ctus & constrictus de suorum libro. Lach. Tom.
rum mendacijs copiosissimus ipse testi. 8. Ien. p. 254.
monium perhibuit: Scripsit ille librum,
continentem duodecim millia verbo-
rum. Admirantes autem quidam,
& de veritate illorum quarentes, acce-
pere responsum à mendace, tantum
tria millia esse vera, reliqua ple-
nè &

nè & planè esse mendacia. Hinc deprehensa vel ostensa in illo libro falsitate, dicunt Saraceni : Ipse Mahomet dixit, non omnia esse vera, & ea ex parte mendaciorum est et iam hoc ipsum, quod modò reprehenditur.

p 17. Pane, Mesen. Nulli mehercù libro hæc accommodari poterunt melius, quam tractatui Gretzeriano in quem jam calamum, stringo : Consatur ille B. Luthero Mahometi nequitiam affricare, verum manifesta falsitate. Bellarminus enim jamdudum, ut supra patuit, se & reliquos Suitas ad Mahometi scholam, ad naturalem, Iudaicum, Turcicum Christianismum detrusit. Boni igitur consulant Naturales Christiani, Mahometani Suita, picturam Esauiticæ veritatis, à proavo ipsis relictam.

Mentiris splendide Gretzere, ita de viro Rev. Dn. D. Polycarpo, nec non clarissimo D. Mylio præter verum & omnem meritum scribens p. 527. Honorij Polyc. Tam innocentes ab hoc crimine, (scilicet seditionis) quam insons olim

olim præco Myllerus à scelere turbatæ quietis & pacis in Augustana Republica.

Accusat Gryzerus, mollior mulier, viros cordatos, constantes, Heroes Theologicos, seditionis propter veritatis sincere praconium & Heroicum pietatis Zelum: Beatus Lutherus ad cap. 6. Gen. p. 91. fateatur, se eandem cum D. Mylio expertum fortunam, & perturbatorem Germaniae, virum rixarum vocatum à Pontificijs. Nos ait, hodie quoque habemur pro conturbatoribus Germaniae, sed bonum signum est, cum homines nos damnant, & vocant rixarum autores. Talis enim Spiritus Dei est, qui cum hominibus rixatur, eos arguit & damnat.

Miretur orbis Christianus, Iesuitas alios vocare autores seditionis, cum ipsi pejoris criminis rei sint. Bellarminus enim insigniter in Ecclesie statu est seditionis, Christianorum regalia cœlestia ad Ethnicos, non renatos transferre laborans.

Gre-

Gretzerus similiter seditiosus est, pacem Ecclesiae interturbans, dum Christianam religionem ab illis, quos Bellarminus vocat Patriarchas hereticorum, vult arcessere, & sic Ethnicis seditiosis in civitatem Domini, impetum faciendo viam sternere. Hac, hac prima est, primas ante omnia scelera obtinens, Diabolica seditio.

Obijcis Suita Gryzere vocem Bala-
liticam Dn. D. Polycarpo, item D. My-
lio hanc: Tu es qui perturbasti Israel;
qui pacem Brunsuuigæ, item Augustæ
interpellasti.

Egregium hoc est honorarium tan-
tis viris Theologis Heroibus indignum.
Recoque mendacijs crambenæ Suita,
per jugulum tibi ab Elia quasi retor-
sam: Tu Gretzere perturbas Eccle-
siam: Tu es sceleratè seditiosus, qui
in colloquio Ratisbonensi Spiritui
sancto litem movere, & de ejus im-
potentia stentorea voce proclamare
ausus es. Quod si libet seditionis reos
veritatis pracones arguere, Gretzere, a-
ge O-

ge Origenem etiam dicas scelestum, sed iustum, quem ut habet Eusebius lib. 6. cap. 3.) similiter modo tota civitas Alexandriae non amplius tenere & tueri posuit, propter infidelium turbas, & insidias ipsi juveni proprijs in aedibus struttas. Item Athanastij ab Arrianis seditionis falso accusatum : Sozomen. lib. 3. cap. 8.

Non incommodè ad retundendam sceleratam Suitæ calumniam afferri hoc loco potest exemplum Herodis, qui (teste Iosepho lib. 18. cap. 7. Antiq. Eusebio cap. 11. lib. 1.) sub pallio fictæ seditionis, verum Deipräconem, Iohannem ad carceres damnavit, ausu sane Suitico Gretzeriano. Vide quoq; benevoli lector Lutherane, effigiem nęāew, & calumniarum Iesuitarum, penicillo Chemnitiano depictam: sic ille Theologus in compar. Harm. Evan. scribit:

Causam captivitatis Baptistæ Evangeliste hāc fuisse describūt, (vid. veritatis & legis prædicationem) Iosephus a. aliam causam assignat, quod scilicet Herodes

rodes timuerit, cum tantus populi con-
cursus fieret ad Iohannem, ne vel ipse,
vel saltem varium & mirabile vul-
gus per seditionem res novas tenta-
ret.

Sed, sicut Polybius de bellis Roma-
no: ait, aliud esse aitia, aliud ~~re~~ ^{ad} causam.
Ita vera aitia captivitatis Baptistæ
fuit, quam Evangelistæ describunt,
prætextus verò quo Scelus illud Herod-
es excusavit ille fuit, quem Iosephus
describit: Atq[ue] ita conditio Baptistæ pla-
nè similis est Eliæ: Imo similis est o-
mnium ministrorum verbi conditio:
Semper enim in persecutionibus præte-
xtus est metus seditionis: Nam & hunc
Iudei voluerunt titulum esse crucis
Christi. Et species illa sive prætextus
ille, magis excruciat, quām ipsa perse-
cutio: Quando talis hypocrisis præte-
xtum aliquem persecutionis spargit, ita
occupantur animi hominum, ut in pu-
blicas historias, tanquam vera causa à
se postburni. Iosepho relatum sit illud, quod Herodes
falso prætendebat. Et Pharisæi, pe-
nes

nes quo's in Iudaismo summa erat verū,
odio ministerij Baptiste, violentiam He-
rodis dissimulant. & ita confirmant fal-
sam illam sive suspicionem sive accusa-
tionem, qua Herodes Iohannem præ-
gravabat: vulgus Iohannem ut Pro-
phetam habebat, sed quia ad suspicio-
nes, præcipue contra Ministros verbi,
particularares habet, mutat & variat.
Phariseis usq; adeò non displicuit illud,
ut statim cooperint agitare consilia, de
opprimendo etiam Iesu, sicut Iohan. cap.
4. v. 1. ait. Hactenus ille.

Speculum h̄c habes, Lutherane
Christiane, Esauitiae cruditas, crudeli-
tatis, calumnia. Iesuitæ enim, recen-
tiores Pharisei, gaudent sub wegPao
seditionis optimos Theologos, carceri
includi, vel furcim raptos Papæ trans-
mitti, Vulcano offerri, & sic consequen-
ter ipsi etiam Domino Iesu insidijs
strui. Papa egregie Herodianis fungi-
tur paribus, interim acclamantibus
Suitis, Rectè, rectè agis, sancte Pater,
quod pro scelere turbatae paci hunc i-

X gne

Bene est, scelerati Suitæ, implete
mensuram iniquitatis, crudelitatis, ca-
lumniae, Hypocrisis Pharisaica: valete
instar Herodis, valete cum Patriarchis
vestris Pharisaïs. Vale invalidè Gry-
zere. Nunquam aliquid valebit apud
pios Christianos sua scelerata colu-
mnia.

Sed quid Honorarij loco reponam
Gryzero pro hoc calumniandi scelere?

Accipe, queso, Suita vitulum illum
Papalem semimonachum à Luthero
Tom. 2 len. p. 270. depictum: In eo in-
venies vivam tuam effigiem.

Verum quid irascor sceleriblaſphe-
mi, impij, seditionis, exitiosi ſcurra Gre-
zzeri: Refutata eſt calumnia mera &
mirabilis Dei providentia: Refutata item
Dn. Polycarpi integerrima, & scelere ſeo-
ditionis alienissima, vita, Brunsuviga,
imò toti Saxonie notissima, nec non nu-
per emissastrena Anticretzeriana. Ob-
mutesce igitur blaſphemæ in Spiritum

Sane

*Sanctum Gretzere, capesse, Epilogi lo-
co, strenam hanc Apostolicam. 2. Theff.
3. V. I.*

*Quod superest fratres, orate pro
nobis, ut sermo Domini currat, &
glorificetur: ut eripiamur à turpi-
bus & sceleratis (sic enim Beza, Iesui-
tarum socius verit) hominibus, Esau-
itis.*

Nec inefficax erit hac Paulina pre-
dicatio: Crede Gryzere: Theodoretus
enim lib. 3. Hist. Eccles. cap. 24. ideam
eventus tibi, Suita, dudum depinxit, in
exemplo Iuliani, ita scribens: Ajunt des
precantem Sabam cum lachrimis sup-
plicantem Deo, subito represso fletu, la-
ritia repletum & vultu hilari fuisse:
causam vero gaudij hanc dedisse: Suē
agrestem, vastatorem vineæ Domi-
ni pœnas exoluisse injuriarum er- Ecclesiavæ
ra simile
Epitaphium
& Bellar-
ga Dominum, & nunc jacere mortu-
um, nec amplius ab ejus insidijs esse Gretzero
metuendum.

*Vade, vale invalidè, ne ḡū valens mino pones
ḡū ḡr. Gryzere, blasphemæ, obmutesce*

*sua rancida, & sordida adhuc sordesca,
ut tibi & reliquis Suis conveneriat di-
ctum Petrinum 2. Epist. cap. 2. v. 22.
Accidit eis (Esauitū) quod vero Pro-
verbio dicitur, canis reversus est ad
Iuum vomitum, & sus reversa est ad
volutabrum cœni.*

Speculum Hæreticorum, Esauita- rū, cum primis Tanneri & Gretzeri, in Spiritum san- ctum blasphemari, ab Euse- bio lib. 5. cap. 27. sus- pensum & re- lictum.

SAcras scripturas audacter depra-
varunt, veteris fidei canonem ab-
rogarunt: Christum ignorarunt, ne-
que